ZAKON O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU ("Sl. glasnik RS", br. 134/2011, 82/2013, 96/2013 - odluka US, 103/2015, 111/2021, 15/2022, 132/2022, 43/2023 - odluka US i 105/2024 - odluka US)

* Odredbe člana 95. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Sl. glasnik RS", br. 134/2011, 82/2013, 96/2013 - odluka US, 103/2015, 111/2021, 15/2022 i 132/2022) prestale su da važe na osnovu odluke Ustavnog suda Republike Srpske broj: U-95/21 od 26. aprila 2023. godine, koja je objavljena u "Sl. glasniku RS", br. 43/2023 od 12. maja 2023. godine.

** Odredbe člana 164. stav 4. i člana 166. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Sl. glasnik RS", br. 134/2011, 82/2013, 96/2013 - odluka US, 103/2015, 111/2021, 15/2022, 132/2022 i 43/2023 - odluka US) prestale su da važe na osnovu odluke Ustavnog suda Republike Srpske broj: U-76/23 od 27. novembra 2024. godine, koja je objavljena u "Sl. glasniku RS", br. 105/2024 od 6. decembra 2024. godine.

ZAKON O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU

("Sl. glasnik RS", br. 134/2011, 82/2013, 96/2013 - odluka US, 103/2015, 111/2021, 15/2022, 132/2022, 43/2023 - odluka US i 105/2024 - odluka US)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu međugeneracijske solidarnosti (u daljem tekstu: obavezno osiguranje) i dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje za lica koja nisu obavezno osigurana po ovom zakonu (u daljem tekstu: dobrovoljno osiguranje), kao i prava i obaveze na osnovu tih osiguranja.

Član 2

Obaveznim i dobrovoljnim osiguranjem, na načelima uzajamnosti i solidarnosti, osiguranicima se obezbjeđuju prava u slučaju starosti i invalidnosti, a u slučaju smrti osiguranika, odnosno korisnika penzije pravo se obezbjeđuje članovima njihovih porodica.

Član 3

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvaruju se i koriste samo pod uslovima propisanim zakonom.

(2) Obim prava zavisi od dužine penzijskog staža osiguranika i visine plata i osnovica osiguranja na koje je plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 4

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja su lična prava i ne mogu se prenositi na druga lica, niti se mogu nasljeđivati.

(2) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ne zastarijevaju.

Član 5

(1) Korišćenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja može se ograničiti samo u slučajevima i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(2) Stečena prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja mogu prestati samo u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Član 6

Dospjela a neisplaćena novčana primanja na osnovu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja mogu zastarjeti u slučajevima i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Član 7

(1) Dospjela novčana primanja na osnovu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koja nisu isplaćena do smrti korisnika prava mogu se nasljeđivati.

(2) Dospjela novčana primanja iza korisnika prava koji nema nasljednika pripadaju Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond).

Član 8

Novčana primanja na osnovu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja mogu biti predmet izvršenja i obezbjeđenja, u skladu sa zakonom.

II - OSIGURANICI

Član 9

Osiguranik je, u skladu sa ovim zakonom, lice osigurano na obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: osiguranik u obaveznom osiguranju) i lice osigurano na dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: osiguranik u dobrovoljnom osiguranju).

1. Osiguranik u obaveznom osiguranju

Član 10

(1) Osiguranik u obaveznom osiguranju je:

a) lice zaposleno na osnovu ugovora o radu ili drugog akta poslodavca (u daljem tekstu: osiguranik radnik),

b) lice koje obavlja samostalnu djelatnost (u daljem tekstu: osiguranik samostalnih djelatnosti),

v) lice koje obavlja svešteničku dužnost ili vjersku službu (u daljem tekstu: osiguranik vjerski službenik) i

g) lice koje obavlja poljoprivrednu djelatnost i koje je upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava kao nosilac poljoprivrednog gazdinstva (u daljem tekstu: osiguranik poljoprivrednik).

(2) Ako lice istovremeno ispunjava uslove za osiguranje po više osnova iz stava 1. ovog člana, osnov osiguranja određuje se na taj

način što postojanje osnova osiguranja po prethodnoj tački isključuje osnov osiguranja iz naredne tačke.

Član 11

Osiguranik radnik je:

a) lice zaposleno u privrednom društvu, republičkom organu, organu jedinice lokalne samouprave, javnoj ustanovi ili drugoj organizaciji u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika),

b) lice zaposleno u zajedničkim organima Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH) i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt), sa prebivalištem u Republici,

v) lice zaposleno u Brčko Distriktu, ako je prijavljeno u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa (u daljem tekstu: Jedinstveni sistem),

g) lice zaposleno kod osiguranika iz člana 12. tačka a) ovog zakona ili kod nosioca poljoprivrednog gazdinstva,

d) lice izabrano ili imenovano na javnu funkciju ako za obavljanje te funkcije ostvaruje platu ili naknadu,

đ) zaposleno lice upućeno na rad u inostranstvo, pod uslovom da nije obavezno osigurano po propisima države u koju je upućeno na rad, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno,

e) državljanin Republike koji je na teritoriji Republike zaposlen kod međunarodnih organizacija, diplomatskih ili konzularnih predstavništava, stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno,

ž) strani državljanin i lice bez državljanstva koji su na teritoriji Republike zaposleni kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno, kao i kod međunarodnih organizacija, diplomatskih ili konzularnih predstavništava, ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom,

z) lice koje u skladu sa zakonom obavlja privremene i povremene poslove u skladu sa propisima o radu i

i) lice do navršenih 26 godina života koje, u skladu sa zakonom, obavlja poslove preko omladinske zadruge, odnosno bez obzira na godine života ako nije na redovnom školovanju.

Član 12

Osiguranik samostalnih djelatnosti je:

a) lice koje u skladu sa zakonom obavlja zanatskopreduzetničku djelatnost, odnosno obavlja privrednu djelatnost proizvodnjom, prometom i pružanjem usluga na tržištu, radi sticanja dobiti,

b) lice koje u skladu sa posebnim propisima, samostalno u vidu zanimanja, obavlja profesionalnu djelatnost,

v) član privrednog društva ili druge organizacije koji za svoj rad prima ugovorenu naknadu (u daljem tekstu: ugovorena naknada),

g) član organa upravljanja ili organa nadzora koji za svoj rad prima ugovorenu naknadu,

d) lice koje obavlja poslove na osnovu ugovora o djelu, autorskog ili drugog ugovora i za izvršen posao ostvaruje ugovorenu naknadu.

Član 13

Osiguranik vjerski službenik je lice koje na osnovu rješenja nadležnog vjerskog organa ili vjerske zajednice obavlja svešteničku dužnost ili vjersku službu.

Član 14

(1) Osiguranik poljoprivrednik je lice koje obavlja poljoprivrednu proizvodnju i koje je upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava kao nosilac poljoprivrednog gazdinstva, pod uslovom da na dan prijave na osiguranje nije stariji od 50 godina života, da ima opštu zdravstvenu sposobnost i da nije obavezno osiguran po drugom osnovu.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, osiguranik poljoprivrednik je i lice starije od 50 godina života, pod uslovom da je na dan prijave na osiguranje navršio ili da do 65 godina života može navršiti najmanje 15 godina staža osiguranja.

Član 15

(1) Osiguranikom u obaveznom osiguranju smatra se i lice koje je korisnik novčane naknade na osnovu nezaposlenosti za vrijeme korišćenja naknade za koju je plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: doprinos).

(2) Osiguranikom u obaveznom osiguranju smatra se i korisnik prava na novčano primanje u skladu sa propisom kojim se uređuju prava nezaposlenog roditelja četvoro i više djece u Republici Srpskoj za vrijeme korišćenja novčanog primanja za koji je plaćen doprinos.

Član 16

Status osiguranika u obaveznom osiguranju stiče se podnošenjem prijave u Jedinstveni sistem koju je podnio uplatilaca doprinosa, a prestaje podnošenjem odjave.

2. Osiguranik u obaveznom osiguranju u određenim okolnostima

Član 17

Lice je obavezno osigurano za slučaj invalidnosti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti dok se nalazi u sljedećim okolnostima:

a) za vrijeme učešća u akciji spasavanja ili odbrane od elementarnih nepogoda (požar, poplava, zemljotres i druge nepogode prouzrokovane višom silom) na teritoriji Republike ili u akciji preduzetoj radi spasavanja života građana ili otklanjanja materijalne štete na imovini,

b) za vrijeme pružanja pomoći republičkim organima po njihovom zahtjevu

v) učenik ili student za vrijeme praktične nastave, odnosno za vrijeme stručne prakse kod poslodavca,

g) za vrijeme obavljanja obaveznog rada prilikom izdržavanja kazne zatvora, maloljetničkog zatvora i za vrijeme izvršenja vaspitne mjere u vaspitnoj ustanovi, ustanovi za prevaspitavanje ili u posebnoj vaspitnoj ustanovi,

d) za vrijeme prekvalifikacija ili dokvalifikacije, u skladu sa zakonom,

đ) za vrijeme rada kod poslodavca bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad), u skladu sa zakonom,

e) za vrijeme obavljanja privremenih i povremenih poslova preko omladinskih zadruga do navršenih 26 godina života ako se nalazi na redovnom školovanju,

ž) za vrijeme vršenja određenih javnih funkcija ili građanskih dužnosti po pozivu republičkih organa i organa jedinice lokalne samouprave i

z) lice sa teškoćama u razvoju za vrijeme stručnog osposobljavanja, nakon završenog osnovnog obrazovanja.

Član 18

Radi sticanja statusa osiguranika za lice iz člana 17. ovog zakona uplatilac doprinosa obavezan je da u Jedinstveni sistem dostavi prijavu lica koje se nalazi u tim okolnostima u skladu sa zakonom koji reguliše oblast poreskog postupka.

3. Osiguranik u dobrovoljnom osiguranju

Član 19

Lice koje nije osiguranik u obaveznom osiguranju može se osigurati na dobrovoljno osiguranje pod uslovima, u obimu i na način predviđen ovim zakonom, ako ima prebivalište na teritoriji Republike ili teritoriji Brčko Distrikta, opštu zdravstvenu sposobnost, ako je starije od 15 godina i mlađe od godina života iz člana 41. ovog zakona.

Član 20

Korisnik penzije, kao i lice koje se nalazi na redovnom školovanju, ne može biti osiguranik u dobrovoljnom osiguranju.

Član 21

(1) Dobrovoljno osiguranje se obezbjeđuje počev od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje statusa osiguranika u dobrovoljnom osiguranju.

(2) Dobrovoljno osiguranje prestaje na zahtjev osiguranika.

(3) Dobrovoljno osiguranje prestaje i u slučaju da osiguranik ne uplati doprinos za tri mjeseca uzastopno, i to od prvog dana u mjesecu za koji nije uplaćen doprinos.

(4) Status osiguranika u dobrovoljnom osiguranju utvrđuje Fond rješenjem.

III - PENZIJSKI STAŽ

Član 22

Penzijski staž na osnovu kojeg se ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvata staž osiguranja i poseban staž.

1. Staž osiguranja

Član 23

Pod stažom osiguranja podrazumijeva se staž osiguranja sa efektivnim trajanjem i staž osiguranja sa uvećanim trajanjem.

Član 24

U staž osiguranja sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme koje je osiguranik, poslije 15. godine života, proveo u obaveznom i dobrovoljnom osiguranju, za koje je uplaćen doprinos.

Član 25

(1) Osiguraniku u obaveznom osiguranju u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme provedeno na radu sa punim radnim vremenom, u skladu sa propisima o radu.

(2) Kao vrijeme provedeno na radu sa punim radnim vremenom podrazumijeva se i vrijeme koje je osiguranik proveo na radu sa skraćenim radnim vremenom, ako je radno vrijeme, u skladu sa propisima o radu, izjednačeno sa punim radnim vremenom.

Član 26

(1) Vrijeme koje je osiguranik u obaveznom osiguranju proveo na radu sa nepunim radnim vremenom, u skladu sa propisima o radu, računa se u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem srazmjerno radnom vremenu provedenom na radu u odnosu na puno radno vrijeme.

(2) Vrijeme provedeno na radu na sezonskim poslovima u skladu sa propisima o radu, sa radnim vremenom dužim od punog radnog vremena, računa se u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem tako što se preračunava na puno radno vrijeme.

Član 27

(1) Osiguraniku iz člana 12. t. v), g) i d) ovog zakona staž osiguranja računa se prema ostvarenoj ugovorenoj naknadi za koju je uplaćen doprinos.

(2) Osiguraniku iz stava 1. ovog člana staž osiguranja sa efektivnim trajanjem izražen u mjesecima utvrđuje se tako što se iznos ugovorene naknade sa porezima i doprinosima, tj. bruto iznos ugovorene naknade isplaćene u toku godine podijeli sa prosječnom mjesečnom bruto platom u Republici ostvarenom u prethodnoj godini.

Član 28

U staž osiguranja sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme za koje je nezaposlenom licu u skladu sa propisima o zapošljavanju uplaćen doprinos.

Član 29

Staž osiguranja sa efektivnim trajanjem ostvaren po svim osnovima utvrđenim ovim zakonom može iznositi najviše 12 mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

Član 30

(1) U staž osiguranja sa uvećanim trajanjem računa se vrijeme u kojem je osiguranik radio na naročito teškom, opasnom i po zdravlje štetnom radnom mjestu odnosno poslu, kao i na radnom mjestu odnosno poslu na kojem osiguranik poslije navršenja određenih godina života ne može uspješno da obavlja svoju profesionalnu djelatnost i za koje je, pored doprinosa za staž osiguranja sa efektivnim trajanjem, plaćen doprinos srazmjerno stepenu uvećanja staža.

(2) Stepen uvećanja staža osiguranja iz stava 1. ovog člana zavisi od težine, opasnosti i štetnosti rada, odnosno od prirode posla, a može iznositi najviše 50%.

Član 31

(1) Kao radno mjesto, odnosno posao na kojem je rad naročito težak, opasan i štetan po zdravlje (radno mjesto sa naročito povećanim

rizikom) može se utvrditi radno mjesto, odnosno posao na kojem postoje sljedeći uslovi:

a) da u vezi s obavljanjem posla postoje štetni uticaji na zdravstveno stanje i radnu sposobnost osiguranika, i pored toga što su primijenjene sve opšte i posebne mjere zaštite i zdravlja na radu utvrđene propisima, kao i druge preventivne mjere koje mogu uticati na otklanjanje i smanjivanje štetnih uticaja i

b) da se posao obavlja u uslovima štetnih uticaj a u neprekidnom toku procesa rada.

(2) Kao radno mjesto, odnosno posao na kojem osiguranik poslije navršenih određenih godina života ne može uspješno da obavlja svoju profesionalnu djelatnost može se utvrditi radno mjesto, odnosno posao u onim zanimanjima u kojima, zbog prirode i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju dalje uspješno obavljanje te profesionalne djelatnosti.

Član 32

(1) U staž osiguranja sa uvećanim trajanjem računa se vrijeme koje je osiguranik radio kao:

a) lice sa najmanje 70% tjelesnog oštećenja,

b) vojni invalidi od I do VI grupe,

v) civilni invalidi rata od I do VI grupe.

(2) Osiguraniku iz stava 1. ovog člana staž osiguranja sa uvećanim trajanjem računa se ako je, pored doprinosa za staž osiguranja sa efektivnim trajanjem, plaćen i doprinos srazmjerno stepenu uvećanja staža.

(3) Osiguraniku iz stava 1. ovog člana svakih 12 mjeseci rada računa se kao 15 mjeseci staža osiguranja.

(4) Staž osiguranja sa uvećanim trajanjem u skladu sa stavom 2. ovog člana može se računati najranije od dana kada osiguranik dostavi poslodavcu dokument kojim dokazuje činjenicu iz stava 1. ovog člana.

(5) Pravilnik o listi tjelesnih oštećenja utvrđuje ministar rada i boračkoinvalidske zaštite (u daljem tekstu: ministar) uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za zdravstvenu zaštitu.

Član 33

(1) Osiguraniku iz čl. 30. i 32. ovog zakona staž osiguranja računa se sa uvećanim trajanjem samo za vrijeme koje je radio puno radno vrijeme, tj. koje je efektivno proveo na radu.

(2) Kao puno radno vrijeme računa se i skraćeno radno vrijeme iz člana 25. stav 2. ovog zakona.

(3) Kao vrijeme efektivno provedeno na radu smatra se i vrijeme koje je osiguranik proveo na godišnjem odmoru i plaćenom odsustvu u skladu sa zakonom.

Član 34

(1) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i stepen uvećanja staža po tom osnovu rješenjem utvrđuje ministar.

(2) Zahtjev za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem može da podnese poslodavac, inspektor rada, sindikat i zainteresovani radnik.

(3) Rješenje iz stava 1. ovog člana ministar donosi na prijedlog Komisije za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

(4) Prijedlog za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem Komisija daje na osnovu Analize i mišljenja o ispunjenosti uslova za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

(5) Komisiju iz stava 3. ovog člana imenuje ministar na period od četiri godine, a čine je predstavnik Ministarstva, predstavnik Fonda i doktor specijalista medicine rada.

(6) Članovi komisije iz stava 5. ovog člana za svoj rad u Komisiji imaju pravo na naknadu, a visina naknade određuje se rješenjem o imenovanju.

(7) Analizu i mišljenje o ispunjenosti uslova za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem daje ovlašćena organizacija u smislu propisa iz oblasti zaštite na radu, koja mora ispunjavati uslove u pogledu kadra i tehničke opremljenosti.

(8) Postupak utvrđivanja i postupak revizije radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, vrste rizika kod kojih se može uvećavati staž, neophodnu dokumentaciju za donošenje rješenja iz stava 1. ovog člana i uslove koje moraju ispunjavati ovlašćene organizacije iz stava 7. ovog člana ministar uređuje pravilnikom.

Član 35

(1) Evidenciju o radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, kao i evidenciju o osiguranicima kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem vode poslodavac i Fond.

(2) U cilju uspostavljanja i ažuriranja evidencija iz stava 1. ovog člana poslodavac je obavezan da ovlašćenom licu Fonda omogući uvid u dokumentaciju neophodnu za te evidencije.

(3) Poslodavac je obavezan da ažurirane podatke koji se odnose na evidencije iz stava 1. ovog člana na odgovarajući način usaglasi sa podacima iz Jedinstvenog sistema.

Član 36

(1) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, kao i stepen uvećanja staža osiguranja podliježu reviziji.

(2) Pod revizijom radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i revizijom stepena uvećanja staža osiguranja smatra se ponovna ocjena postojanja uslova iz člana 31. ovog zakona.

(3) Revizija radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i revizija stepena uvećanja staža vrši se na način i u postupku po koj ima se vrši njihovo utvrđivanje.

(4) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, kao i stepen uvećanja staža osiguranja podliježu reviziji najkasnije u roku od pet godina od dana utvrđivanja.

(5) Ukoliko ovlašćeni podnosilac zahtjeva iz člana 34. stav 2. ovog zakona ne pokrene postupak revizije u roku iz stava 4. ovog člana, računanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem prestaje istekom tog roka.

2. Poseban staž

Član 37

(1) Poseban staž u dvostrukom trajanju računa se:

a) borcu, pripadniku oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ili vojnih formacija pod komandom tih snaga, za vrijeme oružanih sukoba na teritoriji te države od 17. avgusta 1990. do 19. maja 1992. godine, i

b) borcu, pripadniku Vojske Republike Srpske i pripadniku Ministarstva unutrašnjih poslova, za vrijeme oružanih sukoba na teritoriji bivše BiH od 19. maja 1992. godine do demobilizacije.

(2) Licima iz stava 1. ovog člana u poseban staž u dvostrukom trajanju računa se i vrijeme provedeno u zarobljeništvu, kao i vrijeme provedeno na liječenju i medicinskoj rehabilitaciji, zbog posljedica bolesti ili povreda zadobijenih u oružanim sukobima i zarobljeništvu.

(3) Poseban staž, u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana, utvrđuje Fond rješenjem, na osnovu pravosnažnog rješenja o kategorizaciji borca.

(4) Poseban staž, u skladu sa stavom 1. tačka b) i stavom 2. ovog člana, računa se zaključno sa danom demobilizacije, odnosno sa danom oslobađanja iz zarobljeništva ili završetka liječenja i medicinske rehabilitacije, a najdalje do 19. juna 1996. godine.

Član 38

Period koji je rješenjem iz stava 3. člana 37. ovog zakona utvrđen u poseban staž u dvostrukom trajanju ne računa se u staž osiguranja bez obzira na to da li je unesen u matičnu evidenciju Fonda.

Član 39

(1) Licu kome je u skladu sa članom 37. ovog zakona utvrđen poseban staž u dvostrukom trajanju Fond će na lični zahtjev ukinuti rješenje kojim je taj staž utvrđen.

(2) Lice kome je u skladu sa stavom 1. ovog člana ukinuto rješenje Fonda o utvrđivanju posebnog staža u dvostrukom trajanju ne može ponovo podnijeti zahtjev za utvrđivanje posebnog staža u dvostrukom trajanju.

(3) Zahtjev za ukidanje rješenja Fonda u smislu stava 1. ovog člana ne može da podnese korisnik penzije.

IV - PRAVA IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANjA

Član 40

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u skladu sa ovim zakonom su:

a) za slučaj starosti - starosna penzija,

b) za slučaj invalidnosti - raspoređivanje na drugo radno mjesto, prekvalifikacija ili dokvalifikacija, novčane naknade u vezi sa smanjenom radnom sposobnošću, invalidska penzija, i

v) za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika starosne ili invalidske penzije - porodična penzija.

1. Starosna penzija

Član 41

Pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navrši 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Član 42

(1) Osiguranik koji nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrši 60 godina života i 40 godina penzijskog staža.

(2) Osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrši 58 godina života i 35 godina staža osiguranja.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, pravo na starosnu penziju ima policijski službenik, službenik Sudske policije Republike Srpske i

pripadnik službe obezbjeđenja - policajac kazneno-popravne ustanove u Republici Srpskoj kada navrši 40 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života.

Član 43

(1) Osiguraniku koji ima navršen staž osiguranja sa uvećanim trajanjem starosna granica za ostvarivanje prava na starosnu penziju iz člana 41. ovog zakona snižava se za ukupno uvećanje staža.

(2) Uvećanje staža je razlika između ukupno utvrđenog staža osiguranja sa uvećanim trajanjem i staža osiguranja u efektivnom trajanju za isti period.

(3) Starosna granica iz stava 1. ovog člana može se snižavati najviše do 55 godina života.

Član 44

Visina starosne penzije određuje se tako što se lični bodovi osiguranika pomnože sa vrijednošću opšteg boda na dan ostvarivanja prava.

Član 45

(1) Lični bodovi osiguranika utvrđuju se množenjem ličnog koeficijenta osiguranika i njegovog penzijskog staža.

(2) Za određivanje ličnih bodova osiguranika penzijski staž može iznositi najviše 40 godina.

(3) Radi određivanja ličnih bodova osiguranika, penzijski staž se iskazuj e brojčano, a utvrđuj e se tako da se svaka godina računa kao 1, svaki mjesec kao 0,083333, a svaki dan kao 0,002777.

(4) Kao jedan mjesec, u skladu sa stavom 4. ovog člana, računa se 30 dana.

Član 46

(1) Lični koeficijent osiguranika utvrđuje se tako što se zbir godišnjih ličnih koeficijenata podijeli sa periodom za koji su obračunati.

(2) Period za koji su obračunati godišnji lični koeficij enti utvrđuj e se u skladu sa članom 45. stav 4. ovog zakona.

(3) Osiguraniku koji nije navršio staž osiguranja poslije 1. januara 1970. godine ili nema podataka o platama i osnovicama osiguranja za staž osiguranja navršen poslije tog datuma lični koeficijent iznosi 1.

Član 47

(1) Godišnji lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plata, odnosno osnovica osiguranja osiguranika, počev od 1. januara 1970. godine do godine koja prethodi godini ostvarivanja prava, izuzimajući 1992. i 1993. godinu, za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom platom u SRBiH, odnosno Republici za istu kalendarsku godinu.

(2) Pod ukupnim iznosom plata, odnosno osnovica osiguranja podrazumijeva se ukupan godišnji iznos plata, osnovica osiguranja, novčanih i nenovčanih prihoda i naknada koje je osiguranik ostvario, na koje je obračunat i uplaćen doprinos.

(3) Ako su plate, odnosno osnovice osiguranja unesene u matičnu evidenciju Fonda u neto iznosu, onda se dijele sa prosječnom godišnjom neto platom u SRBiH, odnosno Republici, a ako su unesene u bruto iznosu, onda se dijele sa prosječnom godišnjom bruto platom.

(4) Godišnji lični koeficijent može iznositi najviše četiri.

(5) Podatak o pro sječnoj godišnjoj plati u Republici objavljuje Republički zavod za statistiku Republike Srpske (u daljem tekstu: Republički zavod za statistiku).

(6) Osiguraniku za koga nema podataka o platama, odnosno osnovicama osiguranja za pojedine godine, kao godišnji lični koeficijent za te godine uzima se godišnji lični koeficijent iz godine koja prethodi toj godini, a ako nema nijedne godine koja prethodi toj godini, onda se uzima godišnji lični koeficijent iz godine koja slijedi.

Član 48

Vrijednost opšteg boda na dan stupanja na snagu ovog zakona iznosi 9,241875 KM.

2. Prava na osnovu invalidnosti

Član 49

(1) Invalidnost kod osiguranika u obaveznom osiguranju postoj i kada se utvrdi da je, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili medicinskom rehabilitacijom, nastalo smanjenje ili gubitak sposobnosti za rad na radnom mjestu odnosno poslu koji je obavljao na dan ocjene radne sposobnosti ili koji je obavljao prije prestanka osiguranja.

(2) Smanjena radna sposobnost postoji kada osiguranik u obaveznom osiguranju, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju, sa radnim naporom koji ne ugrožava njegovo zdravstveno stanje, ne može da radi na radnom mjestu odnosno poslu iz stava 1. ovog člana, ali može sa punim radnim vremenom, sa ili bez prekvalifikacije ili dokvalifikacije, da radi na drugom radnom mjestu odnosno poslu koji odgovara njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti stečenoj radom.

(3) Gubitak radne sposobnosti postoji kada se utvrdi da osiguranik u obaveznom osiguranju trajno nije sposoban za rad na radnom mjestu odnosno poslu koji je obavljao na dan ocjene radne sposobnosti ili koje je obavljao prije prestanka osiguranja, kao ni za drugo radno mjesto, odnosno posao koji odgovara njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti stečenoj radom niti se prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom može osposobiti za druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti stečenoj radom.

(4) Invalidnost u skladu sa stavom 1. ovog člana može prouzrokovati povreda na radu, profesionalna bolest, povreda van rada i bolest.

(5) Invalidnost kod osiguranika poljoprivrednika postoji kada se utvrdi da je, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili medicinskom rehabilitacijom, povredom van rada ili bolešću, nastala potpuna nesposobnost za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, odnosno poslova koje redovno obavlja u svom poljoprivrednom gazdinstvu.

(6) Invalidnost kod osiguranika u dobrovoljnom osiguranju postoji kada se utvrdi da je, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju

koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili medicinskom rehabilitacijom, nastala potpuna nesposobnost za privređivanje.

(7) Potpuna nesposobnost za privređivanje postoji kada lice zbog vrste i težine fizičkog ili mentalnog oštećenja ili vrste i težine psihičke bolesti nije sposobno za obavljanje najjednostavnijih poslova.

Član 50

Povredom na radu smatra se:

a) povreda osiguranika prouzrokovana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizičkim ili hemijskim djelovanjem, naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva povreda uzročno vezana za obavljanje posla koji je osnov osiguranja,

b) povreda koju osiguranik pretrpi na redovnom putu od stana do mjesta rada i obratno, na putu preduzetom radi stupanja na posao koji mu je obezbijeđen, odnosno radi obavljanja djelatnosti na osnovu koje je osiguran, i

v) bolest osiguranika koja je nastala neposredno ili isključivo kao posljedica nekog nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme obavljanja posla koji je osnov osiguranja.

Član 51

Povredom na radu smatra se i bolest osiguranika u određenim okolnostima iz člana 17. ovog zakona, koja nastane direktno i isključivo kao posljedica obavljanja poslova u tim okolnostima.

Član 52

Sa povredom na radu izjednačena je povreda lica iz člana 37. ovog zakona zadobijena za vrijeme vršenja vojne dužnosti u okolnostima oružanih sukoba, kao i bolest tog lica koja je uzročno-posljedično vezana za te okolnosti.

Član 53

(1) Profesionalne bolesti u smislu ovog zakona su određene bolesti nastale u toku osiguranja, prouzrokovane dužim neposrednim

uticajem procesa rada i uslova rada na radnim mjestima, odnosno poslovima koje je osiguranik obavljao.

(2) Pravilnik o listi profesionalnih bolesti, radna mjesta i poslove na kojima se te bolesti pojavljuju i uslove pod kojima se smatraju profesionalnim utvrđuje ministar, uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za zdravstvenu zaštitu.

Član 54

(1) Osiguranik kod kojeg je utvrđena smanjena radna sposobnost ima pravo na:

a) raspoređivanje na drugo radno mjesto,

b) prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju

v) novčanu naknadu u vezi sa smanjenom radnom sposobno šću.

(2) Prava iz stava 1. ovog člana osiguraniku obezbjeđuje poslodavac.

Član 55

(1) Osiguranik sa smanjenom radnom sposobnošću ima pravo na raspoređivanje na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i smanjenoj radnoj sposobnosti.

(2) Pravo na raspoređivanje na drugo radno mjesto obezbjeđuje se i osiguraniku nakon završene prekvalifikacije ili dokvalifikacije.

(3) Raspoređivanje osiguranika sa smanjenom radnom sposobnošću na radno mjesto za koje se traži stručna sprema nižeg stepena od stručne spreme osiguranika može se izvršiti samo uz saglasnost osiguranika.

(4) Pravo na raspoređivanje na drugo radno mjesto ima i osiguranik kod koga je utvrđeno da postoji opasnost od nastanka invalidnosti.

(5) Opasnost od nastanka invalidnosti postoji kada pri obavljanju određenih poslova, bez obzira na sprovođenje opštih i posebnih mjera zaštite i zaštite zdravlja na radu utvrđenih propisima, uslovi i zahtjevi rada utiču na zdravstveno stanje i radnu sposobnost osiguranika u obaveznom osiguranju u tolikoj mjeri da je, radi sprečavanja nastanka invalidnosti, neophodan raspored na druge poslove.

Član 56

(1) Osiguranik sa smanjenom radnom sposobnošću ima pravo na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju ukoliko se, s obzirom na njegovu stručnu spremu i smanjenu radnu sposobnost, može osposobiti zarad na drugom radnom mjestu sa punim radnim vremenom.

(2) Prekvalifikacija ili dokvalifikacija se obezbjeđuje osiguraniku do navršenih 58 godina života.

Član 57

Osiguranik kome se na osnovu smanjene radne sposobnosti obezbjeđuje pravo na raspoređivanje na drugo radno mjesto, odnosno pravo na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju ima pravo na:

a) naknadu plate od dana nastanka invalidnosti do dana rasporeda na drugo radno mjesto, odnosno do upućivanja na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju kao i od dana završene prekvalifikacije ili dokvalifikacije do rasporeda na drugo radno mjesto (u daljem tekstu: naknada zbog čekanja),

b) naknadu plate za vrijeme prekvalifikacije ili dokvalifikacije (u daljem tekstu: naknada za vrijeme prekvalifikacije ili dokvalifikacije) i

v) naknadu plate zbog manje plate na drugom radnom mjestu (u daljem tekstu: naknada zbog manje plate).

Član 58

(1) Osnovica za određivanje naknade plate (u daljem tekstu: osnovica naknada) iz člana 57. ovog zakona je prosječna neto plata koju je osiguranik ostvario u godini koja prethodi godini nastanka invalidnosti, valorizacijom dovedena na nivo plata za mjesec za koji se isplaćuje naknada.

(2) Valorizacija u skladu sa stavom 1. ovog člana vrši se tako što se prosječna neto plata koju je osiguranik ostvario u godini koja prethodi godini nastanka invalidnosti usklađuje sa kretanjem prosječne neto plate svih zaposlenih kod poslodavca i dovodi na nivo plata za mjesec za koji se isplaćuje naknada.

Član 59

(1) Naknada zbog čekanja pripada od dana nastanka invalidnosti do dana rasporeda na drugo radno mjesto, odnosno do dana upućivanja na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju kao i od dana završene prekvalifikacije ili dokvalifikacije do dana rasporeda na drugo radno mjesto i isplaćuje se u visini osnovice naknade.

(2) Naknada za vrijeme prekvalifikacije ili dokvalifikacije pripada za vrijeme trajanja prekvalifikacije ili dokvalifikacije i isplaćuje se u visini osnovice naknade.

(3) Naknada zbog manje plate pripada od dana rasporeda na drugo radno mjesto i isplaćuje se u visini razlike između osnovice naknade i neto plate osiguranika na drugom radnom mjestu

Član 60

(1) Pravo na invalidsku penziju ima osiguranik kod koga je gubitak sposobnosti za rad prouzrokovan povredom van rada ili bolešću, nastao prije ispunjenja uslova za starosnu penziju u pogledu godina života iz člana 41. ovog zakona, pod uslovom da do nastanka invalidnosti ima pet godina staža osiguranja ili deset godina penzijskog staža.

(2) Pravo na invalidsku penziju ima osiguranik kome je poslije 58. godine života utvrđena smanjena radna sposobnost sa pravom na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju pod uslovom da do nastanka invalidnosti ima pet godina staža osiguranja ili deset godina penzijskog staža.

(3) Osiguranik kod koga je gubitak sposobnosti za rad prouzrokovan povredom na radu ili profesionalnom bolešću ima pravo na invalidsku penziju bez obzira na dužinu penzijskog staža.

(4) Osiguranik iz stava 1. ovog člana do navršenih 35 godina života ima pravo na invalidsku penziju pod uslovom da do nastanka invalidnosti ima dvije godine staža osiguranja.

Član 61

Invalidska penzija se određuje na isti način kao i starosna penzija.

Član 62

Osiguraniku koji ima manje od 15 godina staža osiguranja invalidska penzija se određuje za staž osiguranja od 15 godina.

Član 63

Osiguraniku kod koga je invalidnost prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću invalidska penzija se određuje za staž osiguranja od 40 godina.

Član 64

Lični koeficijent osiguranika kod koga je uzrok invalidnosti povreda zadobijena za vrijeme vršenja vojne dužnosti u okolnostima oružanih sukoba, kao i bolest tog lica koja je uzročno-posljedično vezana za te okolnosti, ne može biti manji od 1,3.

Član 65

(1) Osiguraniku koji ispunjava uslov za invalidsku penziju u pogledu penzijskog staža i kod koga je invalidnost prouzrokovana djelimično povredom na radu ili profesionalnom bolešću, a djelimično povredom van rada ili bolešću određuje se jedna invalidska penzija koja se sastoji od dijela određenog na osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti i dijela na osnovu povrede van rada ili bolesti, prema njihovom uticaju na ukupnu invalidnost.

(2) Penzija određena na način iz stava 1. ovog člana ne može iznositi više od penzije koja bi pripadala osiguraniku za 40 godina penzijskog staža.

Član 66

Osiguraniku koji do nastanka invalidnosti ima plate, odnosno osnovice osiguranja samo u kalendarskoj godini u kojoj je invalidnost nastala, lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plata, odnosno osnovica osiguranja ostvarenih za pune mjesece u toj godini podijeli sa ukupnim iznosom prosječnih plata u Republici u istom periodu.

Član 67

Osiguraniku koji do nastanka invalidnosti nije ostvario platu ni zajedan mjesec lični koeficijent utvrđuje se tako što se mjesečna plata koja bi mu pripadala za radno mjesto na kome je radio na dan

nastanka invalidnosti podijeli sa prosječnom platom u Republici za taj mjesec.

Član 68

Licu koje ostvaruje pravo na invalidsku penziju kao osiguranik iz člana 17. ovog zakona godišnji lični koeficijent ne može biti manji od jedan.

3. Porodična penzija

Član 69

Pravo na porodičnu penziju imaju članovi porodice umrlog osiguranika koji je na dan smrti ispunjavao uslove za starosnu ili invalidsku penziju i članovi porodice umrlog korisnika starosne ili invalidske penzije.

Član 70

Članovima porodice umrlog osiguranika, odnosno korisnika penzije smatraju se:

a) bračni supružnik (udovica, odnosno udovac),

b) razvedeni bračni supružnik ili vanbračni supružnik, ako mu je pravosnažnom presudom suda dosuđeno pravo na izdržavanje,

v) dijete, rođeno u braku ili van braka, usvojeno ili pastorak,

g) dijete bez oba roditelja ili dijete kome su oba roditelja potpuno i trajno nesposobni za privređivanje, koje je osiguranik ili korisnik penzije izdržavao do svoje smrti, i

d) roditelj (otac i majka, očuh i maćeha, usvojilac) koje je osiguranik ili korisnik penzije izdržavao do svoje smrti.

Član 71

(1) Udovica ima pravo na porodičnu penziju:

a) ako je na dan smrti supruga navršila 50 godina života,

b) ako je na dan smrti supruga bila potpuno nesposobna za privređivanje, odnosno ako je takva nesposobnost nastala u roku jedne godine od dana smrti supruga,

v) ako je poslije smrti supruga ostalo jedno ili više djece koja imaju pravo na porodičnu penziju a ona obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci.

(2) Udovica koja u toku korišćenja prava na porodičnu penziju ostvarenu u skladu sa stavom 1. t. b) i v) ovog člana navrši 50 godina života zadržava pravo na porodičnu penziju.

(3) Udovica kojoj pravo na porodičnu penziju ostvarenu u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog člana prestane prije navršenih 50 ali poslije navršenih 45 godina života može ponovo ostvariti pravo na porodičnu penziju kad navrši 50 godina života.

(4) Udovica koja nije ostvarila pravo na porodičnu penziju u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog člana, iako je ispunjavala uslove, može ostvariti pravo na porodičnu penziju i nakon prestanka prava na porodičnu penziju djece, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(5) Udovica koja u toku korišćenja prava na porodičnu penziju, ostvarenu u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog člana, postane potpuno nesposobna za privređivanje zadržava pravo na porodičnu penziju dok postoji takva nesposob nost.

(6) Udovica koj a u toku korišćenja prava u skladu sa stavom 5. ovog člana navrši 50 godina života zadržava pravo na porodičnu penziju.

(7) Udovica koja do smrti supruga nije navršila 50 ali je imala navršenih 45 godina života ima pravo na porodičnu penziju kad navrši 50 godina života.

(8) Udovica koj a je do smrti supruga ili do prestanka prava na porodičnu penziju navršila 45 godina života ima pravo na porodičnu penziju prije navršenih 50 godina života, ako postane potpuno nesposobna za privređivanje.

(9) Udovica ima pravo na porodičnu penziju i kad je dijete osiguranika, odnosno korisnika penzije rođeno nakon njegove smrti.

Član 72

(1) Udovac ima pravo na porodičnu penziju:

a) ako je na dan smrti supruge navršio 60 godina života,

b) ako je na dan smrti supruge bio potpuno nesposoban za privređivanje, odnosno ako je takva nesposobnost nastala u roku jedne godine od dana smrti supruge,

v) ako je poslije smrti supruge ostalo jedno ili više djece koja imaju pravo na porodičnu penziju a on obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci.

(2) Udovac koji u toku korišćenja prava na porodičnu penziju, ostvarenu u skladu sa stavom 1. t. b) i v) ovog člana, navrši 60 godina života zadržava pravo na porodičnu penziju.

(3) Udovac kome pravo na porodičnu penziju ostvarenu prema odredbama stava 1. tačka v) ovog člana prestane prije navršenih 60 ali poslije navršenih 55 godina života može ponovo ostvariti pravo kad navrši 60 godina života.

(4) Udovac koji nije ostvario pravo na porodičnu penziju u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog člana, iako je ispunjavao uslove, može ostvariti pravo na porodičnu penziju i nakon prestanka prava na porodičnu penziju djece, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(5) Udovac koji u toku korišćenja prava na porodičnu penziju ostvarenu u skladu sa stavom 1. tačka v) ovog člana postane potpuno nesposoban za privređivanje zadržava pravo na porodičnu penziju dok postoji takva nesposobnost.

(6) Udovac koji u toku korišćenja prava u skladu sa stavom 5. ovog člana navrši 60 godina života zadržava pravo na porodičnu penziju.

(7) Udovac koji do smrti supruge nije navršio 60 ali je imao navršenih 55 godina života ima pravo na porodičnu penziju kad navrši 60 godina života.

(8) Udovac koji je do smrti supruge ili do prestanka prava na porodičnu penziju navršio 55 godina života ima pravo na porodičnu penziju prije navršenih 60 godina života ako postane potpuno nesposoban za privređivanje.

Član 73

Pravo na porodičnu penziju pod uslovima iz čl. 71. i 72. ovog zakona ima i supružnik iz razvedenog braka ili vanbračne zajednice, ako mu

je pravosnažnom sudskom presudom dosuđeno pravo na izdržavanje.

Član 74

(1) Dijete ima pravo na porodičnu penziju do navršenih 15 godina života.

(2) Poslije navršenih 15 godina života dijete ima pravo na porodičnu penziju do završetka redovnog školovanja, ali najkasnije do navršenih 26 godina života.

(3) Redovnim školovanjem, u smislu ovog zakona, ne smatra se školovanje u školi istog ili nižeg stepena obrazovanja od škole koju je dijete završilo.

(4) Dijete kod koga nastupi nesposobnost za samostalan život i rad prije 15. godine života ima pravo na porodičnu penziju dok ta nesposobnost traje.

(5) Dijete kod koga nesposobnost za privređivanje nastupi poslije 15. godine života, a prije smrti osiguranika, odnosno korisnika penzije ima pravo na porodičnu penziju ako ga je osiguranik, odnosno korisnik penzije izdržavao do svoje smrti.

(6) Dijete kod koga u toku korišćenja prava na porodičnu penziju nastupi nesposobnost za samostalan život i rad ili nesposobnost za privređivanje zadržava pravo na penziju dok ta nesposobnost traje.

(7) Nesposobnost za samostalan život i rad postoji kada se lice zbog vrste i težine fizičkog ili mentalnog oštećenja ili vrste i težine psihičke bolesti ne može osposobiti za obavljanje najjednostavnijih poslova.

Član 75

Roditelj ima pravo na porodičnu penziju ako ga je osiguranik, odnosno korisnik penzije izdržavao do svoje smrti i ako je na taj dan navršio 60 (muškarac), odnosno 50 (žena) godina života.

Član 76

(1) Osiguranik, odnosno korisnik penzije izdržavao je člana porodice ako prosječni mjesečni prihod člana porodičnog domaćinstva podnosioca zahtjeva za ostvarivanje prava na porodičnu penziju u godini u kojoj je nastupila smrt osiguranika, odnosno korisnika

penzije, ne prelazi iznos najniže penzije iz člana 85. stav 2. ovog zakona u Republici u prethodnoj godini.

(2) Porodičnim domaćinstvom u skladu sa stavom 1. ovog člana smatraju se supružnici i njihova djeca (rođena u braku i van braka, usvojena i pastorci).

Član 77

Izuzetno od člana 76. stav 1. ovog zakona, roditelj lica iz člana 37. stav 1. ovog zakona koje je poginulo u vršenju vojne dužnosti u periodu od 17. avgusta 1990. do 19. juna 1996. godine ima pravo na porodičnu penziju bez obzira na godine života i na visinu prosječnog mjesečnog prihoda po članu porodičnog domaćinstva.

Član 78

(1) Sa pogibijom u vršenju vojne dužnosti u periodu od 17. avgusta 1990. do 19. juna 1996. godine izjednačena je smrt koja je nastupila kao posljedica ranjavanja u vršenju tih dužnosti, kao i smrt zbog bolesti koja je uzročno-posljedično vezana za vršenje vojne dužnosti.

(2) Činjenicu da je smrt nastupila kao posljedica ranjavanja ili da je nastupila zbog bolesti koj a je uzročno-posljedično vezana za vršenje vojne dužnosti utvrđuje organ vještačenja Fonda.

Član 79

(1) Porodična penzija poslije smrti osiguranika se određuje od invalidske penzije koja bi mu pripadala na dan smrti, a u procentu koji se utvrđuje prema broj u članova porodice koji imaju pravo na penziju.

(2) Porodična penzija poslije smrti korisnika starosne ili invalidske penzije određuje se od penzije koja je pripadala korisniku na dan smrti, a u procentu koji se utvrđuje prema broju članova porodice koji imaju pravo na penziju.

(3) Kod određivanja porodične penzije članovima porodi ce poginulog bor ca ili poginulog uče sni ka NOR-a lični koeficijent ne može biti manji od 1,3.

Član 80

U zavisnosti od broja članova porodice koji ostvaruju pravo, porodična penzija iznosi:

a) za jednog člana 70% od penzije od koje se određuje,

b) za dva člana 80% od penzije od koje se određuje,

v) za tri člana 90% od penzije od koje se određuje i

g) za četiri i više članova 100% od penzije od koje se određuje.

Član 81

Ako pravo na porodičnu penziju imaju supružnik umrlog osiguranika, odnosno korisnika penzije i razvedeni supružnik kome je dosuđeno pravo na izdržavanje, porodična penzija određuje se u visini koja pripada za jednog člana porodice i dijeli se na jednake dijelove.

4. Usklađivanje

Član 82

(1) Vrijednost opšteg boda iz člana 48. ovog zakona usklađuje se od 1. januara svake godine, počev od 2013. godine, prema procentu promjene prosječne neto plate u Republici u prethodnoj godini.

(2) Ukoliko je procenat promjene prosječne neto plate u Republici u prethodnoj godini negativan, vrijednost opšteg boda se ne usklađuje.

Član 83

(1) Penzije ostvarene do 31. decembra prethodne godine usklađuju se od 1. januara svake godine, počevši od 2013. godine, prema procentu koji predstavlja polovinu zbira procenta promjene prosječne neto plate i procenta promjene potrošačkih cijena na godišnjem nivou u Republici u prethodnoj godini.

(2) Ukoliko je procenat koji predstavlja polovinu zbira procenta promjene prosječne neto plate i procenta promjene potrošačkih cijena na godišnjem nivou u Republici u prethodnoj godini negativan, penzije se ne usklađuju.

Član 84

Usklađenu vrijednost opšteg boda za tekuću godinu i procenat usklađivanja penzija za tekuću godinu objavljuje Fond na osnovu

podataka Republičkog zavoda za statistiku objavljenih u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Član 84a

(1) Ukoliko postoje mogućnosti, Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) može odlučiti da izvrši vanredno usklađivanje opšteg boda i penzija.

(2) Odluku iz stava 1. ovog člana Vlada donosi do kraja mjeseca od kojeg se vrši vanredno usklađivanje.

(3) Usklađenu vrijednost opšteg boda iz stava 1. ovog člana objavljuje Fond u "Službenom glasniku Republike Srpske".

5. Najniža penzija

Član 85

(1) Korisniku kome je penzija određena u manjem iznosu od najnižeg iznosa penzije utvrđenog ovim članom isplaćuje se najniža penzija.

(2) Najniža penzija ne može biti niža od 50% od prosječne penzije na teret Republike isplaćene za decembar prethodne godine.

(3) Najniža starosna i invalidska penzija na teret Republike zavisi od dužine penzijskog staža i određuje se u procentu od prosječne penzije na teret Republike isplaćene za decembar prethodne godine:

a) za 15 godina penzijskog staža i više a manje od 20 godina ne može biti niža od 60%,

b) za 20 godina penzijskog staža i više a manje od 30 godina ne može biti niža od 70%,

v) za 30 godina penzijskog staža i više a manje od 40 godina ne može biti niža od 80% i

g) za 40 godina penzijskog staža i više ne može biti niža od prosječne penzije na teret Republike isplaćene za decembar prethodne godine.

(4) Vlada donosi akt o određivanju iznosa najniže penzije.

Član 85a

(1) Ukoliko izvrši vanredno usklađivanje opšteg boda i penzija, iznose najniže penzije iz člana 85. st. 2. i 3. ovog zakona Vlada određuje od prosječne penzije na teret Republike obračunate za

mjesec od kojeg se primjenjuje vanredno usklađivanje, uračunavanjem procenta vanrednog usklađivanja, kao i iznosa najniže penzije isplaćene u mjesecu koji prethodi vanrednom usklađivanju.

(2) Isplata najniže penzije u skladu sa stavom 1. ovog člana počinje od mjeseca od kojeg se primjenjuje vanredno usklađivanje.

Član 86

Odredbe člana 85. ovog zakona ne odnose se na srazmjerne penzije ostvarene primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju i Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja u BiH.

6. Zajedničke odredbe

Član 87

(1) Pravo na penziju obezbjeđuje se nakon prestanka osiguranja.

(2) Na osiguranike iz čl. 12, 13. i 14. ovog zakona u postupku ostvarivanja prava na starosnu penziju ne primjenjuje se stav 1. ovog člana.

Član 88

Promjene u zdravstvenom stanju korisnika starosne ili invalidske penzije koji stekne status osiguranika, nakon ostvarivanja prava na penziju bez obzira na uzrok, ne mogu biti razlog za ponovno određivanje penzije.

Član 89

Prava na osnovu smanjene radne sposobnosti ne obezbjeđuju se osiguraniku koji ispuni jedan od uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju ili koji ispuni uslove za ostvarivanje prava na invalidsku penziju.

Član 90

Pravo na prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju ne obezbjeđuje se osiguraniku koji bez opravdanog razloga ne počne sa prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom u određenom roku ili koji neopravdano prekine započetu prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju.

Član 91

Osiguraniku iz člana 12. t. v), g) i d) ovog zakona ne obezbjeđuju se prava na osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti u vezi sa poslovima za koje ostvaruje ugovorenu naknadu.

Član 92

Osiguraniku u dobrovoljnom osiguranju ne obezbjeđuju se prava na osnovu povrede na radu ili profesionalne bolesti.

Član 93

(brisano)

Član 94

Pravo na porodičnu penziju ne obezbjeđuje se članu porodice koji je pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo čija je posljedica smrt osiguranika, odnosno korisnika penzije.

Član 95*

(*prestalo da važi*)

Član 96

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obezbjeđuju se i licu koje nema status osiguranika po ovom zakonu, ali je taj status imalo po ranijim propisima, ukoliko ispunjava uslove za ostvarivanje prava propisana ovim zakonom.

V - ORGANIZACIJA FONDA

Član 97

(1) Fond je organizacija koja vrši javna ovlašćenja radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

(2) Na organizaciju i rad Fonda primjenjuje se zakon koji uređuje sistem javnih službi.

(3) Osnivač Fonda je Vlada.

Član 98

Fond obavlja sljedeće poslove:

a) obezbjeđuje zakonito, racionalno i efikasno ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja,

b) pruža stručnu pomoć osiguranicima prilikom ostvarivanja prava,

v) obezbjeđuje sprovođenje međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju,

g) vrši ocjenu radne sposobnosti radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja,

d) vodi odgovarajuće evidencije u skladu sa ovim zakonom i

đ) obavlja i druge poslove u vezi sa sprovođenjem i ostvarivanjem prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Član 99

(1) Radi obavljanja upravnih, administrativnih, finansijskih i drugih stručnih poslova Fond organizuje jedinstvenu stručnu službu, na način da obezbijedi nesmetano, racionalno i uspješno obavljanje djelatnosti Fonda.

(2) Organizacija stručne službe Fonda uređuje se Statutom Fonda i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Član 100

Organi Fonda su Upravni odbor i direktor.

Član 101

(1) Upravni odbor Fonda (u daljem tekstu: Upravni odbor) je organ upravljanja.

(2) Upravni odbor ima devet članova, koje imenuje i razrješava Vlada.

(3) Članove Upravnog odbora imenuje Vlada:

a) šest članova na prijedlog Ministarstva rada i boračkoinvalidske zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo) nakon sprovedenog postupka javne konkurencije,

b) jednog člana na prijedlog reprezentativnog većinskog sindikata u Republici,

v) jednog člana na prijedlog reprezentativnog većinskog udruženja poslodavaca u Republici i

g) jednog člana na prijedlog Udruženja penzionera Republike Srpske.

(4) Uslovi koje mora da ispunjava lice koje se imenuje u Upravni odbor, kao i uslovi pod kojima može biti razriješeno prije isteka mandata, propisuju se Statutom Fonda.

(5) Mandat članova Upravnog odbora traje četiri godine, s tim da članovi Upravnog odbora mogu biti birani najviše dva puta uzastopno.

Član 102

(1) Upravni odbor obavlja sljedeće poslove:

a) imenuje predsjednika i zamjenika predsjednika Upravnog odbora,

b) donosi Statut Fonda, uz saglasnost osnivača,

v) usvaja druga opšta akta,

g) razmatra i usvaja godišnji izvještaj o poslovanju, uz saglasnost nadležnog ministarstva,

d) donosi godišnji plan i program rada Fonda, uz saglasnost osnivača,

đ) vrši druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Fonda.

(2) Način rada, kao i druga pitanja koj a se odnose na rad Upravnog odbora, uređuju se Statutom Fonda.

Član 103

(1) Direktor Fonda je organ rukovođenja.

(2) Direktora Fonda imenuje Vlada, nakon sprovedenog postupka javne konkurencije.

(3) Uslovi koje mora da ispunjava lice koje se imenuje za direktora propisuju se Statutom Fonda.

(4) Direktor Fonda imenuje se na period od četiri godine, s tim da može biti razriješen i prije isteka vremena na koje je imenovan.

Član 104

Direktor Fonda obavlja sljedeće poslove:

a) predstavlja i zastupa Fond i odgovoran je za zakonitost rada Fonda,

b) organizuje rad i poslovanje Fonda,

v) rukovodi radom stručne službe Fonda,

g) izvršava odluke Upravnog odbora,

d) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Fonda uz saglasnost nadležnog ministarstva i

đ) vrši druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Fonda.

Član 105

(1) Fond ima imovinu koju čine stvari, prava, akcije, udjeli, novac i ostala sredstva.

(2) Fond ima pravo da osniva druga pravna lica radi ostvarivanja ciljeva i povećanja imovine.

(3) Fond ima pravo da u pravnom prometu sklapa ugovore i obavlja druge pravne poslove u skladu sa zakonom.

(4) Fond u pravnom prometu ima neograničenu pravnu i poslovnu sposobnost.

(5) Za obaveze preuzete u pravnom prometu Fond odgovara cjelokupnom imovinom.

VI - MATIČNA EVIDENCIJA

Član 106

(1) Fond vodi matičnu evidenciju o osiguranicima, uplatiocima doprinosa i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

(2) Način i postupak vođenja matične evidencije uređuje direktor Fonda.

Član 107

Stručna služba Fonda je obavezna da preduzme sve neophodne mjere i radnje da osiguranik, u godini prije ispunjenja uslova za starosnu penziju u pogledu godina života, kompletira i ažurira podatke matične evidencije na osnovu kojih se rješava o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i podatke o penzijskom stažu navršenom u drugim državama.

Član 108

Matična evidencija o osiguranicima sadrži sljedeće podatke:

a) ime i prezime osiguranika,

b) jedinstveni matični broj,

v) lični broj osiguranika,

g) adresa prebivališta,

d) opština prebivališta,

đ) prezime porođenju,

e) državljanstvo,

ž) datum rođenja,

z) pol,

i) stručna sprema,

j) zanimanje,

k) osnov osiguranja,

l) datum početka osiguranja,

lj) datum prestanka osiguranja,

m) dnevno radno vrijeme,

n) staž osiguranja,

nj) staž osiguranja sa uvećanim trajanjem (šifra radnog mjesta na kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i stepen uvećanja),

o) broj uplatilaca doprinosa kod kojih je prijavljen,

p) plate i osnovice osiguranja koje se uzimaju za utvrđivanje godišnjih ličnih koeficijenata,

r) o osiguranicima koja imaju najmanje 70% tjelesnog oštećenja, vojnim invalidima od I do VI grupe, civilnim invalidima rata od I do VI grupe, i

s) o povredi na radu, profesionalnoj bolesti i bolesti u vezi sa radom.

Član 109

Matična evidencija o uplatiocima doprinosa sadrži sljedeće podatke:

a) jedinstveni identifikacioni broj uplatioca doprinosa,

b) poslovno ime,

v) adresa sjedišta,

g) opština sjedišta,

d) datum početka poslovanja i

đ) datum prestanka poslovanja.

Član 110

Matična evidencija korisnika prava sadrži podatke:

a) o osiguraniku:

1) ime i prezime osiguranika,

2) jedinstveni matični broj,

3) lični broj osiguranika,

4) datum rođenja,

5) pol,

6) stručna sprema,

7) uče šće u rato vi ma,

8) penzijski staž (period, država, vrsta, trajanje, utvrđeni staž u godinama, mjesecima i danima, ukupan penzijski staž);

b) za starosnu i invalidsku penziju:

1) datum podnošenja zahtjeva za penziju

2) vrsta prava,

3) datum ostvarivanja prava na penziju

4) godišnji lični koeficijenti osiguranika,

5) lični koeficijent osiguranika,

6) podatke o platama, odnosno osnovicama osiguranja na osnovu kojih se određuju godišnji lični koeficijenti (godina, sati, plata, odnosno osnovica osiguranja u važećoj valuti),

7) iznos penzije na dan ostvarivanja prava,

8) datum početka isplate penzije,

9) datum promjene u obimu prava,

10) iznos penzije od datuma promjene,

11) datum i razlog prestanka prava;

v) o invalidnosti:

1) datum nastanka invalidnosti,

2) utvrđena invalidnost i uzrok,

3) procenat uticaja na invalidnost povrede na radu ili profesionalne bolesti,

4) dijagnoza bolesti,

5) o povredi na radu, profesionalnoj bolesti i bolesti u vezi sa radom;

g) za porodičnu penziju:

1) datum podnošenja zahtjeva za penziju

2) vrsta penzije od koje je određena porodična penzija,

3) iznos penzije od koje je određena porodična penzija,

4) procenat porodične penzije,

5) iznos porodične penzije na dan ostvarivanja prava,

6) datum smrti lica iza koga se ostvaruje pravo na porodičnu penziju

7) uzrok smrti lica iza koga se ostvaruje pravo na porodičnu penziju

8) datum ostvarivanja prava na porodičnu penziju

9) datum početka isplate porodične penzije,

10) datum promjene u obimu prava,

11) iznos penzije od datuma promjene,

12) korisnici porodične penzije (jedinstveni matični broj, ime i prezime, stepen srodstva, osnov korišćenja, datum i razlog prestanka prava),

13) na koliko se adresa penzija isplaćuje,

14) ime i prezime primaoca,

15) država, opština, poštanski broj, adresa (mjesto, ulica i broj);

d) ostale:

1) datum donošenja rješenja,

2) datum prijave podataka za isplatu.

Član 111

(1) Unošenje podataka u matičnu evidenciju vrši se premajedinstvenom kodeksu šifara, koji donosi direktor Fonda.

(2) U matičnu evidenciju se unose podaci iz Jedinstvenog sistema, kao i podaci utvrđeni u postupku rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

(3) Podaci iz matične evidencije koriste se za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i smatraju se službenom tajnom.

Član 112

(1) Fond je obavezan da osiguraniku izda uvjerenje o njegovim podacima unesenim u matičnu evidenciju samo na lični zahtjev.

(2) Uvjerenje iz stava 1. ovog člana ima karakter javne isprave.

(3) Osiguranik može zahtijevati da Fond donese rješenje o podacima unesenim u matičnu evidenciju.

(4) Fond je obavezan da, na zahtjev poslodavca, izda uvjerenje o penzijskom stažu za zaposlenog radnika radi regulisanja prava iz radnog odnosa.

Član 113

Podaci uneseni u matičnu evidenciju na način utvrđen ovim zakonom mogu se naknadno mijenjati u sljedećim slučajevima:

a) ako nadležni organ naknadno u propisanom postupku utvrdi promjenu podataka,

b) ako su podaci uneseni u matičnu evidenciju na osnovu lažnih isprava i

v) ako se naknadno utvrdi da su u matičnu evidencij u uneseni neispravni, netačni ili nepotpuni podaci.

Član 114

Svi podaci koji se prikupljaju evidentiraju i obrađuju u Fondu koriste se u skladu sa propisima koji regulišu oblast pristupa informacijama i statistiku.

Član 115

(1) Dokumentacija na osnovu koje su uneseni podaci u matičnu evidenciju čuva se najmanje 20 godina od dana ostvarivanja prava

priznatih na osnovu tih podataka, ali ne manje od deset godina od dana prestanka prava.

(2) Dokumentacija na osnovu koje su uneseni podaci u matičnu evidenciju a osiguranik nije ostvario pravo čuva se najmanje 40 godina od posljednjeg unosa podataka u matičnu evidenciju.

(3) Dokumentacija na osnovu koje su uneseni podaci u matičnu evidenciju može se čuvati na sredstvima za elektronsku obradu podataka.

(4) Uništavanje originalne dokumentacije vrši se u skladu sa propisima o arhivskoj građi.

VII - OSTVARIVANjE I KORIŠĆENjE PRAVA

Član 116

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, propisana ovim zakonom, ostvaruju se u postupku predviđenom propisima koji regulišu opšti upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

(2) Ako je za rješavanje zahtjeva za ostvarivanje prava neophodna primjena međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju, zahtjev se smatra urednim kada Fond od inostranih nosilaca osiguranja zaprimi kompletne podatke neophodne za rješavanje.

Član 117

U postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i u postupku utvrđivanja penzijskog staža, Fond je obavezan da osiguranicima i korisnicima prava pruža stručnu pomoć.

1. Pokretanje postupka

Član 118

(1) Postupak za ostvarivanje prava na starosnu penziju pokreće se na zahtjev osiguranika.

(2) Zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju osiguranik iz člana 11. ovog zakona može da podnese nakon prestanka osiguranja.

Član 119

(1) Postupak za ostvarivanje prava na osnovu invalidnosti pokreće se na zahtjev osiguranika.

(2) Ukoliko osiguranik nije u mogućnosti da pokrene zahtjev za ostvarivanje prava na osnovu invalidnosti, zahtjev u njegovo ime pokreće zakonski zastupnik.

Član 120

Postupak za ostvarivanje prava na porodičnu penziju pokreće se na zahtjev člana porodice umrlog osiguranika, odnosno člana porodice umrlog korisnika starosne ili invalidske penzije.

Član 121

Postupak za utvrđivanje penzijskog staža pokreće se na zahtjev osiguranika, odnosno korisnika starosne ili invalidske penzije, kao i na zahtjev člana porodice umrlog osiguranika, odnosno člana porodice umrlog korisnika starosne ili invalidske penzije.

2. Postupak rješavanja i zaštita prava

Član 122

O pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, izuzev prava na osnovu smanjene radne sposobnosti, kao i o utvrđivanju penzijskog staža rješava Fond.

Član 123

(1) O pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja Fond rješava na osnovu podataka unesenih u matičnu evidenciju.

(2) Činjenice koje se ne mogu utvrditi na osnovu podataka iz matične evidencije, a koje su od značaja za ostvarivanje prava, utvrđuju se u postupku rješavanja o tim pravi ma.

(3) Činjenice iz stava 2. ovog člana ne mogu se utvrđivati samo na osnovu izjava svjedoka.

Član 124

(1) Utvrđivanje invalidnosti osiguranika i nesposobnosti člana porodice, kao uslova za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, vrše organi vještačenja Fonda.

(2) Vlada uređuje postupak ocjenjivanja radne sposobnosti, utvrđivanje invalidnosti osiguranika i nesposobnosti člana porodice, obim i sadržaj medicinske dokumentacije potrebne za vještačenje, nalaze, ocjene i mišljenja koje mogu donijeti organi vještačenja, definicije svih nalaza, ocjena i mišljenja, sadržaj obrazaca nalaza, ocjene i mišljenja, kao i postupak revizije i kontrole nalaza, ocjena i mišljenja.

Član 125

U postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i postupku utvrđivanja penzijskog staža, obezbjeđuje se dvostepenost.

Član 126

(1) O pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i o utvrđivanju penzijskog staža u prvom stepenu rješava filijala Fonda, kao dio jedinstvene stručne službe Fonda, na čijem području je osiguranik bio osiguran prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava ili utvrđivanje penzijskog staža.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je od prestanka osiguranja do podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava ili utvrđivanje penzijskog staža prošlo više od 12 mjeseci, u prvom stepenu rješava filijala Fonda na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište.

(3) O pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i o utvrđivanju penzijskog staža u drugom stepenu rješava direktor Fonda.

Član 127

Žalba protiv rješenja prvostepenog organa ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 128

(1) Rješenje prvostepenog organa podliježe reviziji koju vrši drugostepeni organ.

(2) U vršenju revizije drugostepeni organ može dati saglasnost na prvostepeno rješenje, izmijeniti ga ili poništiti.

(3) Revizija ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 129

Ako protiv prvostepenog rješenja nije izjavljena žalba, a revizij a ne bude izvršena u roku od tri mjeseca od dana isteka roka za žalbu, smatra se da je revizija izvršena i da je data saglasnost na rješenje.

Član 130

Protiv rješenja Fonda donesenog po žalbi i rješenja donesenog u vršenju revizije može se pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

3. Ostvarivanje prava

Član 131

(1) Pravo na starosnu penziju osiguranik ima od prvog narednog dana nakon prestanka osiguranja, pod uslovom da je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od tri mjeseca od prestanka osiguranja.

(2) Ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen poslije isteka roka iz stava 1. ovog člana, pravo na starosnu penziju osiguranik ima od dana podnošenja zahtjeva i za tri mjeseca unazad ako su na taj dan ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava.

Član 132

(1) Pravo na invalidsku penziju osiguranik ima od dana nastanka invalidnosti.

(2) Kao dan nastanka invalidnosti, kao osnov za invalidsku penziju organ vještačenja Fonda može utvrditi najranije dan podnošenja zahtjeva.

Član 133

(1) Pravo na porodičnu penziju iza umrlog osiguranika član porodice ima od dana kad su ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava, pod uslovom da je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od tri mjeseca od dana ispunjenja uslova.

(2) Pravo na porodičnu penziju iza korisnika prava član porodice ima od prvog dana narednog mjeseca od dana ispunjenja uslova za ostvarivanje prava pod uslovom da je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od tri mjeseca od dana ispunjenja uslova.

(3) Ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen poslij e isteka roka iz st. 1. i 2. ovog člana, pravo na porodičnu penziju član porodice ima od dana podnošenja zahtjeva i za tri mjeseca unazad ako su na taj dan ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava.

Član 134

(1) Porodična penzija se određuje kao jedna i kada pravo ostvaruje više članova porodice, pod uslovom da korisnici ne zahtijevaju da se penzija isplaćuje odvojeno.

(2) Ako korisnici zahtijevaju da se penzija isplaćuje odvojeno, dio penzije koji pripada svakom korisniku određuje se tako što se iznos penzije iz stava 1. ovog člana podijeli sa brojem korisnika.

Član 135

(1) Ako neko od članova porodice podnese zahtjev za ostvarivanje prava poslije članova porodice koji su ostvarili pravo, određuje se novi iznos porodične penzije od dana podnošenja zahtjeva.

(2) Ako nekom od članova porodice prestane pravo na porodičnu penziju za preostale korisnike određuje se novi iznos porodične penzije od prvog narednog dana nakon prestanka prava.

(3) Ako ostvaruj e pravo u skladu sa članom 71. stav 9. ovog zakona, udovica ima pravo na porodičnu penziju od dana smrti osiguranika, odnosno korisnika penzije.

Član 136

Lice koje u skladu sa ovim zakonom ispuni uslove za ostvarivanje prava na penziju po više osnova može, po sopstvenom izboru, koristiti samo jedno od tih prava.

4. Isplata penzija

Član 137

(1) Penzija se isplaćuje od dana priznavanja prava.

(2) Penzija se utvrđuje u mjesečnom iznosu i isplaćuje unazad, u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.

Član 138

Dospjela primanja iz člana 137. ovog zakona, koja nisu mogla biti isplaćena zbog okolnosti koje je prouzrokovao korisnik prava, mogu se naknadno isplatiti najviše za 12 mjeseci unazad, računajući od dana podnošenja zahtjeva za is platu.

Član 139

(1) Fond je obavezan da penziju isplaćuje korisniku u Republici, odnosno BiH, u mjestu prebivališta.

(2) Isplata penzije u inostranstvo vrši se u skladu sa odredbama međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju, a u slučaju kad sporazum nije zaključen, isplata se vrši po principu reciprociteta.

Član 140

(1) Korisnik penzije je obavezan da, u roku od 30 dana od nastanka, Fondu prijavi svaku činjenicu koja je od uticaja na korišćenje, odnosno obim prava.

(2) Korisnik penzije kome se isplata vrši van Republike obavezan je da na kraju kalendarske godine Fondu dostavi potvrdu o životu.

(3) Korisniku penzije koji ne postupi u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana ili se ne odazove pozivu Fonda za činjenje koje je vezano za korišćenje prava, isplata penzije se obustavlja.

Član 141

Ako neko od korisnika porodične penzije stekne status osiguranika, isplata penzije tom korisniku obustavlja se za period trajanja osiguranja, a preostalim korisnicima određuje se novi iznos penzije.

5. Ponovno određivanje penzije

Član 142

(1) Korisniku starosne ili invalidske penzije kome je pravo priznato prema ovom zakonu, koji stekne status osiguranika u obaveznom osiguranju, na njegov zahtjev će se odrediti novi iznos penzije, pod uslovom da je naknadno navršio najmanje godinu dana staža osiguranja.

(2) Novi iznos penzije u skladu sa stavom 1. ovog člana određuje se tako da se ponovo odredi iznos penzije na dan ostvarivanja prava

računajući i naknadno navršeni staž, kao i plate, odnosno osnovice osiguranje, pa se zatim taj iznos usklađuje sa kretanjem penzija od dana ostvarivanja prava do dana određivanja novog iznosa penzije.

(3) Novi iznos penzije u skladu sa stavom 1. ovog člana pripada korisniku od dana podnošenja zahtjeva i ne može biti niži od dostignutog iznosa penzije za mjesec u kojem je zahtjev podnesen.

Član 143

(1) Korisnik penzije može da podnese zahtjev za određivanje novog iznosa penzije i na osnovu činjenica za koje je saznao ili su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju.

(2) Novi iznos penzije pripada od dana podnošenja zahtjeva.

Član 144

Korisniku penzije koji je podnio zahtjev u skladu sa članom 143. stav 1. ovog zakona novi iznos penzije biće određen na način propisan članom 142. stav 2. ovog zakona ako je pravo ostvario prema ovom zakonu, a ako je pravo ostvario prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovog zakona, na način propisan članom 176. stav 2. ovog zakona.

6. Prestanak prava

Član 145

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju smrću korisnika.

(2) Penzija za mjesec u kome je nastupila smrt korisnika isplaćuje se članovima porodice umrlog korisnika za cijeli mjesec.

Član 146

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju kada u toku korišćenja prestanu da postoje uslovi za ostvarivanje tih prava.

(2) Prava u skladu sa stavom 1. ovog člana prestaju od dana prestanka postojanja uslova za ostvarivanje prava.

(3) Ukoliko korisnik porodične penzije kome je pravo prestalo u skladu sa stavom 1. ovog člana ponovo podnese zahtjev za ostvarivanje prava na penziju pravo se priznaje prema uslovima za

ostvarivanje prava koji su primjenjivani na dan prvog priznavanja prava i pripada od dana podnošenja zahtjeva, a visina penzije će se odrediti u skladu sa članom 144. ovog zakona.

Član 147

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju u slučaju kad se naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava.

(2) Postupak za prestanak prava u skladu sa stavom 1. ovog člana pokreće se po službenoj dužnosti, bez obzira na rok koji je protekao od dana donošenja rješenja kojim je priznato pravo.

(3) Prava u skladu sa stavom 1. ovog člana prestaju od dana donošenja rješenja o prestanku prava.

Član 148

(1) Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju na zahtjev korisnika, od dana podnošenja zahtjeva, pod uslovom da u zahtjevu nije precizno naveden datum prestanka.

(2) Ukoliko korisnik kome je pravo prestalo u skladu sa stavom 1. ovog člana ponovo podnese zahtjev za ostvarivanje prava na penziju pravo se priznaje prema uslovima za ostvarivanje prava koji su primjenjivani na dan prvog priznavanja prava i pripada od dana podnošenja zahtjeva, a visina penzije će se odrediti u skladu sa članom 144. ovog zakona.

Član 149

Licu iz člana 94. ovog zakona ostvareno pravo na porodičnu penziju prestaje danom pravosnažnosti presude kojom je osuđeno za krivično djelo čijaje posljedica smrt osiguranika, odnosno korisnika penzije.

Član 150

(1) Pravo na porodičnu penziju prestaje udovici mlađoj od 50 godina života koj a stupi u brak, izuzev ako je pravo na porodičnu penziju ostvarila zbog potpune nesposobnosti za privređivanje.

(2) Udovica iz stava 1. ovog člana koja na osnovu smrti supruga iz novog braka ne ostvari pravo na porodičnu penziju ima pravo na porodičnu penziju na osnovu supruga iz prvog braka, ako na dan

smrti drugog supruga ima djece iz prvog braka koja koriste pravo na porodičnu penziju pod uslovom da prema toj djeci vrši roditeljske dužno sti.

Član 151

(1) Pravo na porodičnu penziju prestaje udovcu mlađem od 60 godina života koji stupi u brak, izuzev ako je pravo na porodičnu penziju ostvario zbog potpune nesposobnosti za privređivanje.

(2) Udovac iz stava 1. ovog člana koj i na osnovu smrti supruge iz novog braka ne ostvari pravo na porodičnu penziju ima pravo na porodičnu penziju po osnovu supruge iz prvog braka, ako na dan smrti druge supruge ima djece iz prvog braka koja koriste pravo na porodičnu penziju pod uslovom da prema toj djeci vrši roditeljske dužnosti.

VIII - FINANSIRANjE

Član 152

(1) Sredstva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i rad Fonda obezbjeđuju se iz budžeta Republike, u skladu sa propisima koji uređuju budžetski sistem i trezorsko poslovanje.

(2) Budžetu Republike pripadaju sredstva po osnovu: doprinosa, dobiti Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske, izdavanja u zakup i prodaje imovine Fonda, usluga stručne službe, subvencija i donacija, naknade štete pričinjene Fondu, kao i ostala sredstva u skladu sa zakonom.

Član 153

Sredstva iz člana 152. ovog zakona mogu se koristiti za:

a) isplatu penzija,

b) troškove za rad organa i stručne službe Fonda,

v) nabavku opreme za rad stručne službe Fonda,

g) izgradnju i održavanje poslovnih objekata Fonda,

d) troškove isplate penzija,

đ) informisanje, saradnju sa medijima i slično,

e) pogrebne troškove za umrlog korisnika penzije i

ž) ostale troškove u skladu sa zakonom.

Član 154

Doprinosi, obveznici doprinosa, uplatioci doprinosa, osnovice i stope doprinosa, način obračuna i rokovi plaćanja, kao i druga pitanja koja se odnose na doprinose uređuju se posebnim zakonom.

Član 155

Stopa doprinosa za osiguranika kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem uvećava se srazmjerno stepenu uvećanja staža.

Član 156

(1) Uplatilac doprinosa je obavezan da uplati doprinos za sve obveznike doprinosa, u skladu sa posebnim zakonom.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, poslodavac koji nije uplatio doprinos u skladu sa stavom 1. ovog člana može uplatiti doprinos za radnika za određeni period unazad, ako radnik sa tom uplatom navršava staž osiguranja za ispunjavanje uslova za ostvarivanje prava na penziju.

(3) Uplatu doprinosa u skladu sa stavom 2. ovog člana rješenjem odobrava Fond, a može je izvršiti pravni sljedbenik poslodavca ili sam radnik.

(4) U slučaju iz stava 2. ovog člana, pravo na penziju pripada najranije od dana pojedinačne uplate doprinosa.

Čl. 157 - 159

(brisani)

IX - NAKNADA ŠTETE

Član 160

Naknada štete pričinjene Fondu, kao i povrat novčanih primanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja isplaćenih bez pravnog osnova vrši se po propisima koji uređuju obligacione odnose, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 161

Lice kome je na teret Fonda izvršena isplata, na koju nije imao pravo po zakonu, obavezno je da vrati Fondu primljeni iznos ako je:

a) na osnovu neistinitih ili netačnih podataka koje je znalo ili je moralo znati da su neistiniti, odnosno netačni, ili na drugi protivpravan način ostvarilo pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja, ili je ostvarilo pravo u većem obimu nego što mu po zakonu pripada,

b) koristilo pravo zbog toga što nije prijavilo promjene koje utiču na korišćenje, gubitak ili obim prava, a znalo je ili je moralo znati za te promjene i

v) primilo novčani iznos veći od iznosa koji mu pripada po zakonu.

Član 162

(1) U slučaj u iz člana 161. ovog zakona Fond po službenoj dužnosti donosi rješenje o utvrđivanju preplaćenog iznosa novčanog primanja, u kome navodi visinu preplaćenog iznosa, rokove i način vraćanja.

(2) Preplaćeni iznos novčanog primanja iz stava 1. ovog člana Fond utvrđuje na osnovu konačnog rješenja kojim se određuje ispravan iznos penzije, u postupku koji vodi po službenoj dužnosti.

Član 163

Ako je lice iz člana 161. ovog zakona korisnik penzije, Fond rješenjem može odrediti da preplaćeni iznos bude nadoknađen obustavom do trećine mjesečnog iznosa penzije sve dok se na taj način ne izmiri preplaćeni iznos.

Član 164**

(1) Fond je obavezan da traži naknadu štete od lica koje je prouzrokovalo invalidnost ili smrt osiguranika.

(2) Ako je lice iz stava 1. ovog člana radnik i ako je štetu prouzrokovalo u vezi sa radom, za štetu odgovara poslodavac kod kojeg se radnik nalazi u radnom odnosu.

(3) Radnik je odgovoran za štetu koju je prouzrokovao namjerno ili iz krajnje nepažnje.

(4) (*prestalo da važi*)

Član 165

Fond je obavezan da traži naknadu štete od poslodavca i u slučaj u ako su invalidnost ili smrt osiguranika nastali zbog toga što nisu bile sprovedene mjere zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

Član 166**

(*prestalo da važi*)

Član 167

Pri utvrđivanju visine štete ne uzimaju se u obzir iznos uplaćenog doprinosa i penzijski staž osiguranika.

Član 168

Rokovi zastarjelosti potraživanja naknade štete u slučajevima iz ovog zakona počinju teći od dana kada je u upravnom postupku postalo konačno rješenje kojim je priznato pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno kojim je utvrđena preplata novčanog primanja.

X - NADZOR I KAZNENE ODREDBE

Član 169

(1) Unutrašnji nadzor nad radom Fonda vrše Ministarstvo i upravna inspekcija.

(2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih za njegovo sprovođenje u dijelu koji se tiče vođenja evidencija od strane poslodavca, kao i ostvarivanja prava kod poslodavca vezanih za osiguranika kod kojeg je utvrđena smanjena radna sposobnost, vrši Republička uprava za inspekcijske poslove putem nadležnih republičkih inspektora i inspektora u jedinicama lokalne samouprave.

(3) Inspekcijski nadzor u okvirima iz stava 2. ovog člana u organima republičke uprave i jedinicama lokalne samouprave vrši upravna inspekcija.

(4) U vršenju inspekcijskog nadzora iz st. 2. i 3. ovog člana nadležni inspektor za utvrđene nepravilnosti preduzima mjere prema opštim ovlašćenjima propisanim zakonom kojim se uređuje odgovarajuća oblast inspekcija.

(5) Nadzor nad poštovanjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo sprovođenje u dijelu koji se tiče obaveze uplate doprinosa vrši Poreska uprava.

Član 170

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj poslodavac ako:

a) postupa suprotno odredbama člana 35. ovog zakona,

b) ne obezbijedi osiguraniku pravo iz člana 54. ovog zakona i

v) postupi suprotno članu 156. stav 1. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 500 KM do 2.000 KM kazniće se i odgovorno lice poslodav ca.

Član 171

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj Fond ako:

a) ne postupi u skladu sa članom 84. i članom 85. stav 4. ovog zakona,

b) ne postupi u skladu sa članom 107. ovog zakona,

v) postupi suprotno članu 112. ovog zakona,

g) postupi suprotno članu 117. ovog zakona,

d) ne postupi u skladu sa članom 139. stav 1. ovog zakona i

đ) ne postupi u skladu sa članom 164. stav 1. i članom 165. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 500 KM do 2.000 KM kazniće se i odgovorno lice u Fondu.

XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 172

(1) Korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koji su ta prava ostvarili po propisima koji su primjenjivani do početka primjene ovog zakona ta prava se obezbjeđuju i dalje.

(2) Iznos novčanog davanja po osnovu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja iz stava 1. ovog člana za mjesec u kome je

Zakon stupio na snagu usklađuje se u skladu sa članom 83. ovog zakona, počevši od 1. januara 2013. godine.

(3) Radi primjene stava 2. ovog člana, Fond će po službenoj dužnosti obavijestiti korisnike prava o iznosu novčanog davanja za mjesec u kome je Zakon stupio na snagu.

(4) Za korisnika penzije koja je određena od penzijskog osnova u skladu sa članom 87. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 32/00, 40/00, 37/01, 32/02, 40/02, 47/02, 110/03, 67/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09) Fond će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o utvrđivanju novog iznosa penzije određene od penzijskog osnova u skladu sa čl. 77. do 86. tog zakona, od prvog dana narednog mjeseca nakon stupanja Zakona na snagu.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, neće se ponovo određivati penzije:

a) korisniku invalidske penzije kod koga je uzrok invalidnosti povreda zadobijena za vrijeme vršenja vojne dužnosti u okolnostima oružanih sukoba, kao i bolest tog lica koja je uzročno-posljedično vezana za te okolnosti,

b) korisniku porodične penzije ostvarene iza invalidske penzije iz tačke a) ovog stava,

v) korisniku starosne ili invalidske penzije učesnika NOR-a,

g) korisniku porodične penzije ostvarene iza penzije iz tačke v) ovog stava i

d) korisniku porodične penzije ostvarene iza poginulog bor ca ili poginulog učesnika NOR-a.

Član 173

Penzijski staž, na osnovu koga se ostvaruj u prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, obuhvata i penzijski staž u skladu sa propisima koji su primjenjivani do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 174

Postupak za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i za utvrđivanje penzijskog staža, pokrenut do dana stupanja na snagu

ovog zakona, okončaće se po propisima koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Član 175

(1) Licu kome je, u skladu sa propisima o zapošljavanju, priznato pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje do ispunjenja uslova za starosnu penziju pravo na starosnu penziju priznaće se prema uslovima za ostvarivanje prava koji su primjenjivani na dan od kojeg je rješenjem Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske priznato pravo.

(2) Visina penzije za lice iz stava 1. ovog člana određuje se po ovom zakonu.

Član 176

(1) Korisniku penzije kome je pravo priznato prije stupanja na snagu ovog zakona i koji je naknadno navršio najmanje godinu dana staža osiguranja novi iznos penzije odrediće se tako da se ponovo odredi iznos penzije za mjesec u kojem je ovaj zakon stupio na snagu uračunavanjem naknadno navršenog staža, kao i plata, odnosno osnovica osiguranja.

(2) Radi primjene stava 1. ovog člana, Upravni odbor Fonda će za svaku godinu nakon stupanja na snagu ovog zakona, utvrditi koeficijent za valorizaciju plata, tako da se prosječna plata iz te godine dovede na nivo prosječne plate iz godine koja prethodi godini na koju su usklađene penzije ostvarene prije stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Iznos penzije iz stava 1. ovog člana usklađivanjem će se dovesti do pripadajućeg iznosa na dan određivanja novog iznosa penzije.

(4) Novi iznos penzije u skladu sa stavom 1. ovog člana pripada korisniku od dana podnošenja zahtjeva i ne može biti niži od dostignutog iznosa penzije za mjesec u kojem je zahtjev podnesen.

Član 177

Izuzetno od člana 41. ovog zakona, osiguranik žena sa najmanje 15 godina staža osiguranja ima pravo na starosnu penziju kad navrši u:

a) 2012. godini 60 godina i četiri mjeseca života,

b) 2013. godini 61 godinu ži vota,

v) 2014. godini 61 godinu i osam mjeseci života,

g) 2015. godini 62 godine i četiri mjeseca života,

d) 2016. godini 63 godine života,

đ) 2017. godini 63 godine i osam mjeseci života i

e) 2018. godini 64 godine i četiri mjeseci života.

Član 178

(1) Izuzetno od člana 42. stav 1. ovog zakona, osiguranik sa 40 godina penzijskog staža ima pravo na starosnu penziju kad navrši u:

a) 2012. godini bez obzira na godine života,

b) 2013. godini 56 godina života,

v) 2014. godini 56 godina i četiri mjeseca života,

g) 2015. godini 56 godina i osam mjeseci života,

d) 2016. godini 57 godina života,

đ) 2017. godini 57 godina i četiri mjeseca života,

e) 2018. godini 57 godina i osam mjeseci života,

ž) 2019. godini 58 godina života,

z) 2020. godini 58 godina i četiri mjeseca života,

i) 2021. godini 58 godina i osam mjeseci života,

j) 2022. godini 59 godina života,

k) 2023. godini 59 godina i četiri mjeseca života i

l) 2024. godini 59 godina i osam mjeseci života.

(2) Izuzetno od člana 42. stav 2. ovog zakona, osiguranik žena sa 35 godina staža osiguranja ima pravo na starosnu penziju kad navrši u:

a) 2012. godini bez obzira na godine života,

b) 2013. godini 54 godine života,

v) 2014. godini 54 godine i četiri mjeseca života,

g) 2015. godini 54 godine i osam mjeseci života,

d) 2016. godini 55 godina života,

đ) 2017. godini 55 godina i četiri mjeseca života,

e) 2018. godini 55 godina i osam mjeseci života,

ž) 2019. godini 56 godina života,

z) 2020. godini 56 godina i četiri mjeseca života,

i) 2021. godini 56 godina i osam mjeseci života,

j) 2022. godini 57 godina života,

k) 2023. godini 57 godina i četiri mjeseca života i

l) 2024. godini 57 godina i osam mjeseci života.

Član 179

Fond će svoju organizaciju i opšte akte uskladiti sa odredbama ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 179a

Fond će svoje opšte akte uskladiti sa odredbama ovog zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 180

Vlada će, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti akt kojim se uređuje postupak ocjenjivanja radne sposobnosti, utvrđivanje invalidnosti osiguranika i nesposobnosti člana porodice, obim i sadržaj medicinske dokumentacije potrebne za vještačenje, nalaze, ocjene i mišljenja koje mogu donijeti organi vještačenja, definicije svih nalaza, ocjena i mišljenja, sadržaj obrazaca nalaza, ocjene i mišljenja, kao i postupak revizije i kontrole nalaza, ocjena i mišljenja iz člana 124. stav 2. ovog zakona.

Član 181

(1) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti akte kojima se uređuje:

a) lista tjelesnih oštećenja iz člana 32. ovog zakona,

b) postupak utvrđivanja radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem iz člana 34. ovog zakona i

v) lista profesionalnih bolesti i poslova na kojima se te bolesti pojavljuju i uslove pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima

iz člana 53. stav 2. ovog zakona.

(2) Ministar finansija će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik iz člana 158. stav 3. ovog zakona.

Član 182

Do donošenja akata iz čl. 180. i 181. ovog zakona primjenjivaće se akti koji su bili na snazi na dan stupanja na snagu ovog zakona ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 183

Izgrađeni objekti i druga nepokretna imovina koja je nadan 31. decembar 1991. godine zatečena na sadašnjoj teritoriji Republike, a kojom je upravljao bivši Društveni fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine, postaje svojina Republike, kojom upravlja Fond.

Član 184

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 32/00, 40/00, 37/01, 32/02, 40/02, 47/02, 110/03, 67/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09).

Član 185

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o penzijskom i invalidskom osiguanju

("Sl. glasnik RS", br. 82/2013)

Član 11

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

("Sl. glasnik RS", br. 103/2015)

Član 22

Ovaj zakon objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske", a stupa na snagu 1. januara 2016. godine.

Samostalni član Zakona o izmjeni
Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

("Sl. glasnik RS", br. 111/2021)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Samostalni član Zakona o izmjeni
Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

("Sl. glasnik RS", br. 15/2022)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Samostalni član Zakona o dopuni
Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

("Sl. glasnik RS", br. 132/2022)

Član 2

Ovaj zakon objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske", a stupa na snagu 1. januara 2023. godine.